

Ölüm Kavramı Çocuklara Nasıl Anlatılmalı?

Çocuk herhangi ölüm haberiyle karşılaşmadan (herhangi yakınına kaybetmeden) önce ölüm kavramı çocuklara ölen bir bitki, komşunun ölen bir kuşu, ölen bir balık, ölen bir yaprak vb. aracılığı ile tarif edilmelidir.

Bu tarif şu şekilde yapılabilir. Artık o burada değil ve hiçbir zaman onu görmeyeceğiz. Canlılar doğarlar, büyürler belli bir süre yaşadıkları sonra da ölürlü. Ölüncü farklı bir safaya-aşamaya-başka bir noktaya geçerler. Bu ölümün içerisinde de artık onlar yemek yemezler, üşümezler, onları bir daha göremeyiz..

Yaptığımız açıklamalarda tutarlı olup benzer türden cevaplar vermeniz önemlidir.

Çocuğun korktuğunu söylese duygusu yargılanmamalıdır. Ne var bunda korkacak, ne olacak sanki, pısrık mısın, kapa çeneni gibi şeyler söylenmemelidir. Çocuğa duygularından dolayı anlayış gösterilmelidir. Kaygılarının olması normaldir. Hepimiz gibi çocukların da kendilerini güven içerisinde bulmak istedikleri unutulmamalıdır.

Çocuğunuz ölüm ile ilgili konuşmak istediği zaman mutlaka konuşulmalıdır. Ölümle ilgili konuları geçiştirmeye ve kapattırmaya çalışmak yanlıştır. Çocuk duygularını bastırıkça belirsizlikten doğan yoğun bir kaygı oluşabileceği ve olası ölüm halinde çocukta yanlışı düşünce kalıpları gelişebileceği (geçenlerde ben babamı üzümüştüm o yüzden öldü gibi düşünceler) unutulmamalıdır.

Çocuk ölümle ilgili oyun oynamak (cenazeyi canlandırma, ölü olma gibi) isteyebilir. Oynamasına engel olunmamalıdır. Hatta isterse sizide oyunlarına dahil edebilmelidir.

Canlılar Neden Ölürlü?

Canlılar neden ölüyor diye sorması halinde şu şekilde açıklama yapılabilir:

Canlılar doğarlar ve bir süre yaşadıkları sonra ölürlü. Bu sürenin ne kadar olduğunu biz bilmiyoruz.

Ancak insanlar normal olarak uzun süre yaşarlar. Ben de inanıyorum seninle uzun süre birlikte yaşayacağız.

Çocuk ölümün süt zehirlenmesi, herhangi bir hastalıktan vs. olduğunu düşünebilir veya size sorabilir. Bu durumda hayır canlılar süt zehirlenmesi veya hastalıktan değil zamanı geldiği için ölürlü şeklinde *zamana vurgu yapılmalıdır.*

Sen de Ölecek Misin?

Çocuk eğer sen de ölecek misin diye sorarsa:

Evet hepimiz öleceğiz, bu hepimizin karşılaşacağı bir şey ve ne zaman olacağını da bilmiyoruz diye açıklama yapılabilir. (Ben asla ölmeyeceğim denilmemelidir.) Ancak insanlar normal olarak oldukça uzun süre yaşarlar ve ben tahmin ediyorum ki (inanıyorum ki) seninle birlikte oldukça uzun süre yaşayacağız, birlikte güzel günlerimiz olacak denilerek çocukta güven duygusu oluşturulmalıdır.

Sık sık bu konuşmalar olunca çocuk bu durumun adeta hayatın bir parçası olduğunu düşünür ve zamanla normalleştirir.

Herhangi yakının kaybı gerçekleştiyse;

Öncelikle ölüm haberi çocuğa bir uzman tarafından değil çocuğun en yakını tarafından verilmelidir.

Çocuğa ölüm haberi 'vefat etti, öldü' kelimeleri ile söylenmelidir. "Allah yanına aldı, uzun bir yolculuğa çıktı, uykuya daldı" şeklindeki açıklamalar çocuğun kafasını karıştırır. Işıklar içerisinde uyusun, nur içerisinde yatsın kavramları çocuğun bulunduğu ortamlarda kullanılmamalıdır.

Çocuktan duygular gizlenmemeli, doğal olunmalıdır. İçten ağlamak geliyorsa ağlanmalı, üzgün olduğu belirtilmelidir. Bu zor süreç çocuk dışarıda tutularak değil birlikte aşılmalıdır. Çocuk bu şekilde bu duyguların normal olduğunu anlayacak ve bu süreci daha kolay atlatacaktır.

12 yaş altındaki çocukları defin işlemlerinden, yoğun matem ortamlarından ve mevtayı göstermekten uzak tutmak gerekir. Mevtayı görmesi için zorlamak son derece yanlıştır.

Ölenlerin toprak altına konduğu söylenmelidir. Eğer ailenin dini inancı varsa "Toprak altından onu melekler aldı götürdü" denilebilir. Cennet kısaca abartılmadan tasvir edilebilir. Eğer ailenin inancı yoksa "Toprak altında zamanla ölen kişi de toprak olur" denilebilir.

Ölümü takip eden birkaç gün içerisinde ölen kişinin mezarını ziyaret etmek çocuğu rahatlatır. Zihninde ölen bir kişiye somut bir yer atfetmiş olur.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN REHBERLİK SERVİSİNE BAŞVURABİLİRSİNİZ.

KAYNAKÇA: Nurdoğan Arkış youtube kanalı "Bbabam Ölmemiş Anne". Mehmet Teber Instagram sayfası "Zor sorular Kolay Cevaplar"

VHB ANAOKULU REHBERLİK SERVİSİ

***"Ölüm Nedir?"
"İnsan Nasıl/
Neden Ölür?"
"Sen De Ölecek
Misin?"***

HAZIRLAYAN : Fatma
TANIYAN TORUN